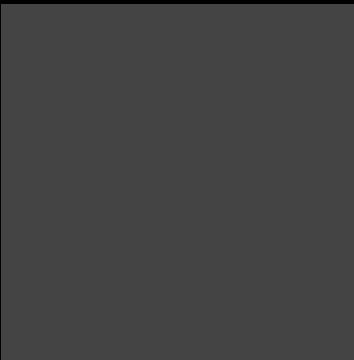

ΑΓΙΟΡΕΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 200 ΕΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Νεομάρτυρες. Πορεία πρὸς τὴν Ἐλευθερία

Ὁμαδικὴ εἰκαστικὴ ἔκθεση

Ἱερομόναχος Ἀναστάσιος Διονυσίου ἐκ Φουρνᾶ • Μοναχὸς Λουκάς Ξενοφωντίνος •
Μοναχὸς Πατάπιος Καυσοκαλυβίτης • Δημήτρης Ἅγιος • Σοφία Ἀμπερίδου • Φώτης
Βάρθης • Χρῆστος Γουσίδης • Μᾶρκος Καμπάνης • Γιώργος Κόρδης • Κωνσταντῖνος
Κουγιουμτζῆς • Κώστας Λάβδας • Γιαννούλης Λυμπερόπουλος • Νεκτᾶριος Μαμάης
• Κωνσταντῖνος Μάντζαρης • Γιάννης Μαστερόπουλος • Γεώργιος Μίχος • Χρῆστος
Μπακόλας • Κωνσταντῖνος Ξενόπουλος • Κωνσταντῖνος Παντελάκης • Παναγιώτης
Παπαδόπουλος • Χριστίνα Παπαθέου - Δουληγέρη • Μπάμπης Πυλαρινός • Ἰωάννης
Σαρηγιαννίδης • Ἀνέστης Τενίδης • Μαρία Χατζοπούλου • Δήμητρα Ψυχογιουῦ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

Ἑγνατία 109, 546 35 Θεσσαλονίκη

T. 2310263308 - e-mail. info@agioritikiestia.gr - www.agioritikiestia.gr

Copyrights

© γιὰ τὴν ἔκδοση: Ἀγιορειτικὴ Ἑστία

© γιὰ τὰ κείμενα: οἱ συγγραφεῖς

© γιὰ τὰ ἔργα: οἱ δημιουργοί

*Κανένα τμήμα αὐτοῦ τοῦ βιβλίου δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπαραχθεῖ σὲ καμία μορφή καὶ μὲ κανένα μέσο
ἠλεκτρονικὸ ἢ μηχανικὸ, συμπεριλαμβανομένου ὁποιουδήποτε συστήματος ἀποθήκευσης
καὶ ἀνάκτησης δεδομένων, χωρὶς τὴ γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη.*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
2021

Ἡ παροῦσα ἔκδοση ἀποτελεῖ τὸν κατάλογο τῆς ἔκθεσης «Νεομάρτυρες· πορεία πρὸς τὴν Ἐλευθερία» ποὺ πραγματοποιήθηκε στοὺς ἐκθεσιακοὺς χώρους τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας ἀπὸ τὶς 22 Ἰουνίου ἕως τὶς 25 Σεπτεμβρίου 2021 στὸ πλαίσιο τοῦ ἐπετειακοῦ προγράμματος δράσεων καὶ ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας γιὰ τὴ συμπλήρωση 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἑναρξὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ὅργάνωση - ἐπιμέλεια ἔκδοσης
Ἀναστάσιος Ντοῦρος

Συντονισμός
Μαρία Γιαννέλου

Ἔρευνα, σύνταξη & ἐπιμέλεια κειμένων
Γιάννης Λιάπης

Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια
Νικόλαος Τουτός

Σάρωση ἔργων - Χρωματικὴ ἐπεξεργασία
CCG – Colour Consulting Group

Σχεδιασμός
The band

Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ThessPrint

ISBN
978-618-82272-4-8

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Ἐπιμέλεια ἔκθεσης
Ἀναστάσιος Ντοῦρος

Συντονισμός
Μαρία Γιαννέλου

Προβολὴ - ἐπικοινωνία
Χρήστος Δόκαλης

Ἔρευνα, σύνταξη & ἐπιμέλεια κειμένων
Γιάννης Λιάπης

Τεχνικὴ ὑποστήριξη
Εὐάγγελος Τσικούρας
Κώστας Ἀργυρόπουλος

Κικὴ Ἀθανασιάδου
Ζωὴ Γούναρη
Θεανῶ Δαπέργουλα
Ἑλένη Ὀπλοποιοῦ

Ἀνάρτηση ἔργων
Ἐλευθέριος Ράφτης

Γραφιστικὴ ἐπιμέλεια
The band

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Πρόεδρος
Κωνσταντῖνος Ζέρβας
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Α' Αντιπρόεδρος
Γέρων Συμεὼν Διονυσιάτης

Β' Αντιπρόεδρος
Ἑρωτόκριτος Θεοτοκάτος, Δημοτικὸς Σύμβουλος Δήμου Θεσσαλονίκης

Τακτικὰ μέλη
Ἱερομόναχος Φιλόθεος Κουτλουμουσιανός
Ἱερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός
Πέτρος Λεκάκης, Πρόεδρος Δημοτικοῦ Συμβουλίου Θεσσαλονίκης
Στέφανος Γωγάκος, Δημοτικὸς Σύμβουλος Δήμου Θεσσαλονίκης

Ἀναπληρωματικὰ μέλη
Ἀρχιμανδρίτης Μεθόδιος, Καθηγούμενος Ι. Μ. Χιλανδαρίου
Γέρων Ταράσιος Κουτλουμουσιανός
Ἱερομόναχος Ἐπιφάνιος Παντοκρατορινός
Ἰωάννης Κουριαννίδης, Δημοτικὸς Σύμβουλος Δήμου Θεσσαλονίκης
Βασίλειος Μωυσίδης, Δημοτικὸς Σύμβουλος Δήμου Θεσσαλονίκης
Ἀθανάσιος Βρίτκας, Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης Δημάρχου Θεσσαλονίκης

Εἰσηγητὴς
Ἀναστάσιος Ντοῦρος, Διευθυντὴς τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας

Γραμματεῖα
Μαρία Γιαννέλου, Προϊσταμένη Οἰκονομικῶν & Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ - ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ»

Πρόεδρος
Κρίτων Χρυσοχοΐδης, Όμότιμος Δ/ντής Έρευνών Ινστιτούτου Ιστορικών Έρευνών
Έθνικού Ίδρύματος Έρευνών

Μέλη
Γέρων Συμεών Διονυσιάτης, Α' Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Αγιορειτικής Έστίας
Ίερομόναχος Φιλόθεος Κουτλουμουσιανός, Τακτικό μέλος του Δ.Σ. της
Αγιορειτικής Έστίας

Ίερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός, Τακτικό μέλος του Δ.Σ. της
Αγιορειτικής Έστίας

Βασίλειος Πάππας, Πρόεδρος της Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Δικηγόρος,
Δρ Ιστορίας

Συμεών Πασχαλίδης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Φωκίων Κοτζαγεώργης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και
Αρχαιολογίας ΑΠΘ

Ίωακείμ Παπάγγελος, Δρ Αρχαιολογίας

Δημήτριος Λιάκος, Δρ Αρχαιολογίας, Έφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και
Αγίου Όρους

Νικόλαος Μερτζιμέκης, Δρ Αρχαιολογίας, Έφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και
Αγίου Όρους

Τò 2021 συμπληρώνονται 200 έτη από την έναρξη τής Έπανάστασης τής Έθνικής Παλιγγενεσίας του 1821. Σύσσωμο τò έθνος τών Έλλήνων (έντòς και έκτòς συνόρων) έορτάζει τήν σημαντική αὐτὴ ἐπέτειο μὲ πλῆθος ἐκδηλώσεων και δράσεων.

Όπως εἶναι γνωστό, ἡ ἐκδήλωση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης στὴ Μακεδονία καὶ εἰδικότερα στὴ Χαλκιδικὴ συγκίνησε σφοδρῶς τοὺς Ἀγιορεῖτες. Πολλοὶ ἄλλωστε ἀπὸ αὐτοὺς, ὅπως ὁ δραστήριος Νικηφόρος Ἰβηρίτης χαρτοφύλαξ, εἶχαν ἀπὸ χρόνια μυηθεῖ στὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία. Τὸν Μάιο τοῦ 1821, μὲ πανηγυρικὴ συνάθροιση στὸν ναὸ τοῦ Πρωτάτου, ὁ Ἄθως προσχώρησε στὸ κίνημα τοῦ Ἑμμανουὴλ Παπᾶ. Ὡστόσο, ἡ Ἐπανάσταση στὸν βορειοελλαδικὸ χῶρο ἔληξε σύντομα καὶ ἄδοξα καὶ οἱ Ἀγιορεῖτες κλήθηκαν νὰ πληρώσουν τὸ βαρὺ τίμημα τῆς συμμετοχῆς τους. Ὅθωμανικὰ στρατεύματα ἐγκαταστάθηκαν στὶς μονές οἱ ὁποῖες ὑποχρεώθηκαν νὰ ἀναλάβουν τὴ συντήρησή τους. Ἐκτακτὸς βαρύτατος φόρος ἐπιβλήθηκε συλλογικὰ καὶ οἱ τακτικοὶ φόροι κατεβάλλοντο εἰς διπλοῦν. Τὰ μετόχια τῆς Χαλκιδικῆς ὑπέστησαν βαριές ζημιές καὶ ἡ εἰσπραξὴ τῶν ἐσόδων ἀπὸ τὰ προσοδοφόρα μετόχια τῆς Μολδοβλαχίας διακόπηκε τουλάχιστον γιὰ μιὰ πενταετία. Τὰ χρέη διογκώθηκαν, μεγάλος ἀριθμὸς μοναχῶν ἐγκατέλειψε τὸ Ἅγιον Ὅρος, πολλὲς μονές βρέθηκαν σὲ κατὰσταση ὀλοκληρωτικῆς ἔνδειας καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ ἐκποιήσουν μεγάλο ἀριθμὸ κειμηλίων, ἂν καὶ τὰ πολυτιμότερα ἀπὸ αὐτὰ φυγαδεύτηκαν στὰ νησιὰ τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν μειώθηκε δραματικά. Κανένα μεγάλο ἔργο οἰκοδομικὸ ἢ καλλιτεχνικὸ δὲν πραγματοποιεῖται στὰ δέκα χρόνια τῆς δυσπραγίας. Τὰ μέτρα κατὰ τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἤρθησαν τὸ 1830.

Ἡ Ἀγιορειτικὴ Ἐστία θεώρησε χρέος της νὰ συμμετάσχει ἐνεργὰ στοὺς ἐθνικοὺς ἐορτασμοὺς καὶ μέσω τοῦ δικοῦ της προγράμματος δράσεων καὶ ἐκδηλώσεων νὰ προβάλει μιὰ πολὺ ἰδιαίτερη πτυχὴ τῆς Ἀθωνικῆς ἱστορίας, αὐτὴ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὴν Ἐπανάσταση, ποὺ δὲν εἶναι γνωστὴ στὸ εὐρὸ κοινό.

Τὸ πρόγραμμα δράσεων καὶ ἐκδηλώσεων περιλαμβάνει: τὴν ὀργάνωση Διεθνoῦς Συνεδρίου μὲ τὴ συμμετοχὴ Ἑλλήνων καὶ ξένων εἰσηγητῶν (σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν), τὴν ἔκδοση ἀφιερωματικοῦ τόμου γιὰ τὴ συμβολὴ τοῦ Ἀγίου Ὁρους στὴν Ἐπανάσταση, μὲ πρωτότυπα κείμενα ἐρευνητῶν καὶ ἐπιστημόνων ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ συμβάλουν σὲ μιὰ συνθετικὴ, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀπάντηση στὰ ἐρευνητικὰ αἰτούμενα ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ Ἅγιον Ὅρος στὰ χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθωνικὴ πραγματικότητα τῆς ἐποχῆς, τὴν παραγωγὴ φωτοαναστατικῆς ἔκδοσης, στὴν ὁποία θὰ περιλαμβάνονται μὲ τὴν μορφή variorum, ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ Ἰωάννη Μαμαλάκη, κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὸ παρελθὸν μελετητῇ τῆς Ἐπανάστασης στὸ Ἅγιον Ὅρος, τὴν ὀργάνωση ἔκθεσης στὴν ὁποία θὰ παρουσιαστοῦν τὰ δύο μεγάλα καλλιτεχνικὰ ἐργαστήρια τοῦ Ἀγίου Ὁρους ποὺ ἔδρασαν τὴν περίοδο ἐκείνη στὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία – Γαλασιάνοι & Καρπενησιῶτες – (σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς καὶ Ἀγίου Ὁρους) καί, τέλος, τὴν ὀργάνωση ὁμαδικῆς εἰκαστικῆς ἔκθεσης καὶ ἔκδοση καταλόγου μὲ πρωτότυπα ἔργα ποὺ θὰ παρουσιάζουν τοὺς Νεομάρτυρες ποὺ μαρτύρησαν καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, τόσο στὸ Ἅγιον Ὅρος ὅσο καὶ στὴν ὑπόλοιπη ἑλληνικὴ ἐπικράτεια.

*Ἡ Ἐπιστημονικὴ – Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Προγράμματος
«Τὸ Ἅγιον Ὅρος στὰ χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης»*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

«Νέφος φαινότατον, τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, πᾶσαν ἐπεσκίασε, τῶν Νεομαρτύρων νῦν, καὶ ἐφαίδρυνεν, ἀρετῶν λάμπεσι, καὶ ταῖς τῆς ἀθλήσεως, καλλοναῖς λίαν ἐκάλλυνε, καὶ κατελάμπρυνε, ταῖς ἐκ τῶν ἀγώνων λαμπρότησι, βασάνων δὲ τοῖς στίγμασι, νοητῶς αὐτὴν κατεκόσμησε ταῖς δὲ τῶν θαυμάτων, ἀκτίσι τε καὶ αἴγλαις νοητόν, τῇ οἰκουμένη ἀνέδειξεν, οὐρανὸν πολύφωτον».

Μὲ τὸν ὕμνον αὐτὸν τοῦ ὁσίου Νικοδήμου ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ ἐν ταῦτῳ, μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ πνευματικὴν εὐφροσύνην χαιρετίζει τὰ ἐγκαίνια τῆς ἀφιερωμένης εἰς τοὺς Νεομάρτυρας ἐκθέσεως ζωγραφικῆς καὶ ἀγιογραφίας, ἣτις σηματοδοτεῖ καὶ τὴν ἐπίσημον ἑναρξιν τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς ἀναδείξεως τῆς προσφορᾶς τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου εἰς αὐτήν.

Ἀναμφιβόλως οἱ Ἀγιορεῖται Νεομάρτυρες ἦσαν καὶ ἡ μεγαλυτέρα προσφορὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἰς τὸ Γένος ἡμῶν κατὰ τὴν σκοτεινὴν περίοδον τῆς δουλείας, καθ' ὅτι διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ τιμίου αἵματός των ἐκράτησαν ζωντανὴν τὴν χριστιανικὴν πίστιν εἰς καιροὺς λίαν δυσχειμέρους καὶ δι' αὐτοῦ ἐπότισαν τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, ὥστε ἐν καιρῷ τῷ δέοντι νὰ ἀποδώσῃ τοὺς γλυκεῖς καρποὺς αὐτοῦ.

Διότι οἱ Νεομάρτυρες ἦσαν ὁ ἀνακαινισμὸς ὅλης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἡ δόξα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ κατασχὺνὴ καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν ἀλλοπίστων καὶ τῶν αἰρετικῶν, τὸ παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς

εἰς τοὺς πιστοὺς χριστιανούς κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωσίας, ἡ παρακίνησις τῶν ἀδελφῶν των, καὶ μάλιστα τῶν ἀρνησιχρίστων, εἰς τὸ μαρτύριον, ἡ παραμυθία, τὸ καύχημα καὶ ἡ χαρὰ τῶν Ὀρθοδόξων.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀγιορεῖτης ὁσιος Νικόδημος ἐδόξαζε τὸν Θεόν, βλέπων εἰς τοὺς Νεομάρτυρας «θαῦμα παρόμοιον, ὡσὰν νὰ βλέπῃ τινὰς μέσα εἰς τὴν καρδιὰν τοῦ χειμῶνος, ἑαρινὰ ἄνθη καὶ τριαντάφυλλα, μέσα εἰς τὴν βαθυτάτην νύκτα, ἡμέραν καὶ ἥλιον, μέσα εἰς τὸ ψηλαφητὸν σκότος, φῶτα λαμπρότατα, ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας νὰ βλέπῃ ἐλευθερίαν, καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τωρινῆς ἀσθενείας ὑπερφυσικὴν δύναμιν».

Ὅθεν συγχαίρομεν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς πρωτοβουλίας αὐτῆς νὰ τιμηθοῦν οἱ Νεομάρτυρες, ὡς καὶ τοὺς συμμετέχοντας καλλιτέχνας, οἱ ὅποιοι, μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν καλλιτεχνικὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν εὐλάβειάν των ἀποτυπώνουν τὸν ἀγῶνα, τὸ φρόνημα καὶ τὴν πνευματικὴν προσφορὰν τῶν νέων μαρτύρων, τῶν εὐόσμων αὐτῶν ἀνθῶν τοῦ νοητοῦ παραδείσου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Εὐχόμεθα δὲ ὅπως ἡ ἐγκαινιζομένη Ἐκθεσις, ὑπὸ τὴν δαψιλῇ εὐλογίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐφόρου τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, καὶ ταῖς πρεσβείαις τῶν ἐν γραφίδι εἰκονιζομένων ἁγίων, ἀποδώσῃ πολλοὺς καὶ εὐχύμους πνευματικοὺς καρποὺς.

Ἐν Καρναῖς τῇ στ' Ἰουνίου βκα'

Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι
τῶν εἴκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀθω.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Τὸ φετινὸς ἔτος εἶναι ἓνα ἔτος ἑορταστικό, καθὼς ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τὴν μία γωνιά τῆς Ἑλλάδος ἕως τὴν ἄλλη, γιορτάζουμε τὴν ἐπέτειο τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀπελευθέρωση τῆς χώρας ἀπὸ τὸν ὀθωμανικὸ ζυγὸ. Σημαντικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου μας θὰ ἔρθουν στὸ φῶς καὶ θὰ μᾶς ὑπενθυμίσουν ἡρωικὲς στιγμὲς ποὺ πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ ἓναν μικρὸ λαὸ ποὺ εἶχε στὴ διάθεσή του ὅμως μεγάλους ἀνθρώπους. Καὶ ὅταν αὐτοὶ ἐνώθηκαν ὅλοι μαζί, κατάφεραν νὰ πραγματοποιήσουν ἓναν ἀληθινὸ ἄθλο καὶ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν πατρίδα μας.

Ἡ Ἀγιορειτικὴ Ἑστία, συμμετέχοντας στοὺς ἐθνικοὺς ἑορτασμοὺς, ἔχει σχεδιάσει - καὶ ὑλοποιεῖ ἤδη - ἓνα μεγάλο πρόγραμμα δράσεων μὲ τίτλο «Τὸ Ἅγιον Ὄρος στὰ χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης», θέλοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ προβάλει μιὰ πολὺ ιδιαίτερη πτυχὴ τῆς Ἀθωνικῆς ἱστορίας, αὐτὴ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση, ποὺ δὲν εἶναι γνωστὴ στὸ εὐρὺ κοινό. Τὸ πρόγραμμα περιέχει τὴν παραγωγή ἐκδόσεων καὶ ἐκθέσεων, τὴν διεξαγωγὴ ἐρευνητικοῦ προγράμματος, καθὼς καὶ τὴν ὀργάνωση ἑνὸς Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου καὶ εἴμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι, ποὺ στὴν προσπάθεια αὐτὴ, συνεργαζόμαστε μὲ δύο σημαντικοὺς φορεῖς τῆς πόλης μας, τὴν Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ τὴν Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς καὶ Ἁγίου Ὄρους.

Ἡ ἐκθεση γιὰ τοὺς Νεομάρτυρες, ποὺ παρουσιάζεται στοὺς ἐκθεσιακοὺς μας χώρους, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἐπετειακοῦ μας προγράμματος καὶ μέσα ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν Νεομαρτύρων ἔχουμε τὴν δυνατότητα νὰ θαυμάσουμε, τόσο τὴν εἰκαστικὴ ἀποτύπωση τοῦ κάθε καλλιτέχνη, ἀλλὰ νὰ λάβουμε ἐπίσης καὶ σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τοὺς ἡρωικοὺς βίους τῶν ἀπλῶν καὶ λαϊκῶν ἀνθρώπων ποὺ ἀποφάσισαν νὰ θυσιάσουν τὴν ζωὴ τους γιὰ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ καὶ τὴν πατρίδα τους καὶ νὰ χαράξουν τὴν δική τους πορεία πρὸς τὴν Ἐλευθερία.

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω ὅλες καὶ ὅλους τοὺς συμμετέχοντες εἰκαστικοὺς ποὺ ἀνταποκρίθηκαν στὸ κάλεσμά μας, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ στελέχη τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας ποὺ γιὰ ἀκόμα μία φορὰ σχεδιάζουν καὶ ὀργανώνουν μιὰ σημαντικὴ ἐκθεση, ἐνῶ χάρη στὸν ἀνὰ χεῖρας καλαίσθητο κατάλογο ποὺ τὴν συνοδεύει, ἡ εἰκαστικὴ καὶ πνευματικὴ διαδρομὴ τῶν Νεομαρτύρων θὰ συνεχίσει τὴν πορεία της ἀκόμα καὶ μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἐκθέσης.

Κωνσταντῖνος Ζέρβας
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης
Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ. ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Οί περισσότεροι Νεομάρτυρες ήσαν άπλοι άνθρωποι, άγράμματοι, νέοι, παιδιά του λαού. Άλλος ήταν κηπουρός, άλλος γεωργός, άλλος χρυσοχόος· άνδρες και γυναίκες. Οί άφορμές που τους όδήγησαν στο μαρτύριο ήσαν τυχαίες, ή μπορούσαν να προκληθούν από όποιονδήποτε Μουσουλμάνο. Άν, π.χ., ένας Τουρκος πέταγε στο κεφάλι κάποιου Χριστιανού σαρίκι μουσουλμανικό, μπορούσε να τον κατηγορήσει ότι αυτός έβαλε το σαρίκι, και είπε ότι θα γίνη Μουσουλμάνος. Τότε δεν μπορούσε να γλιτώσει· βρισκόταν στο δίλημμα: ή θα θυσιάσει για τον Χριστό ή θα γίνη Μουσουλμάνος. Στην περίπτωση που ένας ραγιάς γινόταν Μουσουλμάνος -μάλιστα αν είχε κάποια προσόντα και ικανότητες- έτιμάτο παραδειγματικά από τους Τούρκους. Το γεγονός είναι ότι νέοι πολλοί έμειναν πιστοί.

Έκτός από τους σταθερούς στην πίστι, που δεν υπέκυψαν, είναι κι άλλοι που άλλαξοπίστησαν. Τότε όμως κατάλαβαν την άξία της πίστewς, και γύρισαν. Αυτοί άποτελούν μια συγκινητική χορεία των Νεομαρτύρων.

Πηγαίνοντας στην Πόλι και μπαίνοντας στην Άγια-Σοφία ένοιωσα μια στιγμή γιατί οί Νεομάρτυρες έχυναν το αίμα τους. Έφ’ όσον χτίστηκε αυτός ό ναός, έφ’ όσον υπάρχει αυτή ή πίστι, αυτό το ήθος, δεν μπορεί κανείς να ζήσει έξω από αυτό. Η όποιαδήποτε σταδιοδρομία έξω από τουτο τον χώρο, γι’ αυτόν που υπήρξε Όρθόδοξος, είναι άτιμία και θάνατος. Προτιμά να πεθάνει. Κι ό θάνατος γι’ αυτόν είναι ζωή. Έτσι, επέστρεφαν.

Έάν τυχόν κάποιος θέλει να με σκοτώσει (υπάρχει ένας άγώνας, που έγώ τον σκοτώνω και αυτός με σκοτώνει), τότε έγώ άποφεύγω το σκότωμα. Όταν όμως άνήκης στην Έκκλησία Έκείνου που χύνει το αίμα Του «εις άφεςιν άμαρτιών» των πολλών, τότε, αν σε αξιώσει, αν σου κάνει την τιμή να χύσης το αίμα σου για την άγάπη Του, αυτό δεν το θεωρείς τιμωρία ή θάνατο, αλλά το ζής ως έλευθερία και παράδεισο. Γι’ αυτό, ζητούσαν αυτή τη χάρι. Όπως λέει ό Άπόστολος Παύλος: «ήμιν έχάρισθη το υπέρ Χριστού, ού μόνον το εις Αυτόν πιστεύειν, αλλά και το υπέρ Αυτού πάσχειν».

Οί Νεομάρτυρες δεν είχαν ένα πείσμα, ένα φανατικό δεσμό με μια ιδεολογία, αλλά είχαν μια χάρι, που φανερώνει έναν άλλο τρόπο ζωής· το μήνυμά τους δεν είναι άπλως ότι μπορεί ό άνθρωπος να φθάσει στο σημείο να θυσιάσει τη ζωή του για τη δοξασία του, αλλά ότι καταργήθηκε ό θάνατος, υπάρχει δυνατότης να ζήσει ό άνθρωπος, να περάσει πέρα από τον θάνατο, πέρα από όποιαδήποτε σκλαβιά και από την όποιαδήποτε δοκιμασία. Αυτό είναι το μεγάλο γεγονός· δείχνουν μια θύρα ζωής, «ήν ουδεις δύναται κλείσαι».

Γι’ αυτό, ό τρόπος που άντιδροούν στον κατακτητή δεν υπαγορεύεται από την λογική και την δύναμι του παρόντος αιώνος· δεν κάνουν ομάδες άντάρτικες, για να τον χτυπήσουν. Άπλως μένουν εκεί όπου είναι, και όμολογούν την πίστι τους. Δεν σκοτώνουν τον άλλο, για να ζήσουν αυτοί πρόσκαιρα, αλλά δέχονται να σκοτωθούν, όταν έλθει ή ώρα τους, για να σωθή ή δυνατότης να έλευθερωθή ό άνθρωπος, να θεωθή, να μπει στην αιώνια ζωή.

Άκριβώς γι’ αυτόν τον λόγο, όταν πέθαιναν οί Άγιοι, τότε άρχιζε ή πραγματική τους ζωή, τότε φανεωνόταν ή δύναμή τους. Ό άγιος Ίγνάτιος ό Θεοφόρος, όταν πλησίαζε στην Ρώμη, για να κατασπαραχθή από τα θηρία, έλεγε: «Ο τοκετός μοι επίκειται», πλησιάζει ή γέννα μου. Και πρόσθετε: «Έκεί παραγενόμενος όντως άνθρωπος έσομαι», όταν φτάσει εκεί μετά το μαρτύριο, τότε θα είμαι άληθινά άνθρωπος.

Γενέθλιος ήμέρα και των Νεομαρτύρων είναι ή μέρα του θανάτου και του μαρτυρίου των. Κι είναι χαρακτηριστικό ότι τα σώματά τους, κρεμασμένα πάνω στην φούρκα, έλαμπαν μέρα και νύχτα, φωτίζαν τους πιστούς, τρώμαζαν τους άπιστους, παρηγορούσαν τα πλήθη. Και τα μουντρούμια, οί σκοτεινές φυλακές με την ύγρασία και την άποφορά της δυσσομίας, γέμιζαν από θεία ευωδία. Αυτή είναι ή δωρεά και το μήνυμα των Νεομαρτύρων: Έπάρχει ζωή που δεν συγκλείεται στον τάφο, δεν καταλύεται με τον θάνατο, άλλ’ εκ του τάφου άνέθορε και άναθρώσκει. Άναδύεται παντοδύναμη. Κι αυτό μας βεβαιώνει ότι οί Νεομάρτυρες είναι κατά χάριν χριστοί, και συνεχίζουν την ίδια πορεία και παρέχουν την ίδια ευλογία του πρωτομάρτυρος και άρχιμάρτυρος Ίησου Χριστού, ό όποιος, μετά την Άνάστασι, «τα σύμπαντα έπλήρωσεν ευωδίας»· γέμισε ούρανό και γή και τα καταχθόνια με το θαυμαστόν Αυτού φώς· ενέκρωσε τον Άδη «τη άστραπή της Θεότητος».

Ό Κύριος μένει άσάλευτος, όταν έλθει ή ώρα Του· παραδίδεται να σταυρωθή. Και οί μάρτυρες σταυρώνονται, άπαγχονίζονται, και ξέρουν ότι από το σώμα τους θα άνατείλει φώς που δεν σβήνει· και θα άπλωθή άρρητη ευωδία σ’ όλο τον χώρο στον όποίο θα κοιμηθούν. Αυτό είναι ξεχείλισμα της άγαλλιάσεως που υπήρχε μέσα τους, πριν μαρτυρήσουν.

Στο συναξάρι της άγίας Κυράννας της έν Θεσσαλονίκη διαβάσαμε: «Εις εκείνον τον καιρόν όπου ήτον ακόμη ή άγία κρεμασμένη, ώ του θαύματος! έξαφνα έλαμψε φώς μέγα εις την φυλακήν και έφώτιζεν αυτήν ώσαν να έμπαινε μέσα όλος ό ήλιος (ήτον δε τότε τετάρτη ή πέμπτη ώρα της νυκτός) και οί μόν Χριστιανοί έφώναζαν το “Κύριε, έλέησον”, οί δε Έβραίοι έπесαν προύμητα, να μη βλέπουν το φώς, οί δε Τούρκισσες έφώναζαν: “Ωχ, ώχ, το κρίμα της πτωχής Ρωμιάς μας έφθασε και έπесεν άστραπή να μας καύσει! ό δε δεσμοφύλαξ από τον φόβον του ήρχισε να τρέμει όλος και είπεν εις εκείνον τον Χριστιανόν να ξεκρεμάσει την άγίαν. Ό δε Χριστιανός πηγαίνοντας εύρεν αυτήν τελειωμένην. Το δε φώς έφυγε και έμεινε υστερον μία άρρητος ευωδία εις ώραν πολλήν».

Και βλέπομε, στη συνέχεια, ότι, μετά από το τέλος της θυσίας αυτής και του μαρτυρίου, οί Μάρτυρες λάμπουν, ευωδιάζουν την περιοχή, και συγκρατούν την πίστι όλου του κόσμου.

Μια τροφή σώζει τον άνθρωπο, κι είναι το σώμα του Χριστού. Ένα πόμα σβήνει την δίψα του, κι είναι το αίμα του Χριστού. Μέσα στη θεία Λειτουργία ό άνθρωπος μπορεί να γίνη κατά χάρι χριστός. Η ζωή του, προσφερόμενη χριστοπρεπώς, χορταίνει και ξεδιψά τον άλλον. Κι όταν χορταίνει και ξεδιψά ό άλλος, τότε χορταίνω και ξεδιψά έγώ άληθινά.

Αυτό έγινε με τους Νεομάρτυρες. Δεν έχομε το δικαίωμα να έπιστρέφωμε «έπι τα άσθενή και πτωχά στοιχεία». Ό τόπος αυτός, αν έζησε, έζησε από την Όρθόδοξη πίστι. Και αν ζήσει, θα ζήσει από την Όρθόδοξη πίστι.

Οί Νεομάρτυρες μας δίδουν ένα μήνυμα: Έπάρχει δυνατότης να ζήσει ό άνθρωπος την αιώνια ζωή από σήμερα. Άς δώσωμε τον έαυτό μας στον Χριστό, και ή ευλογία Του θα έρθει σ’ εμάς και στα σπίτια μας, και δι’ ήμών σ’ όλο τον κόσμο.

Άρχιμανδρίτης Βασίλειος Ίβηρίτης
Προηγούμενος της Ίερās Μονής Ίβήρων

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΙ

Ἱερομόναχος Ἀναστάσιος Διονυσίου ἐκ Φουρνᾶ
Μοναχὸς Λουκᾶς Ξενοφωντίνος
Μοναχὸς Πατάπιος Καυσοκαλυβίτης
Δημήτρης Ἅγιος
Σοφία Ἀμπερίδου
Φώτης Βάρθης
Χρῆστος Γουσίδης
Μᾶρκος Καμπάνης
Γιώργος Κόρδης
Κωνσταντῖνος Κουγιουμτζῆς
Κώστας Λάβδας
Γιαννούλης Λυμπερόπουλος
Νεκτᾶριος Μαμάης
Κωνσταντῖνος Μάντζαρης
Γιάννης Μαστερόπουλος
Γεώργιος Μίχος
Χρῆστος Μπακόλας
Κωνσταντῖνος Ξενόπουλος
Κωνσταντῖνος Παντελάκης
Παναγιώτης Παπαδόπουλος
Χριστίνα Παπαθέου - Δουληγέρη
Μπάμπης Πυλαρινός
Ἰωάννης Σαρηγιαννίδης
Ἀνέστης Τενίδης
Μαρία Χατζοπούλου
Δήμητρα Ψυχογυιῶ

Ίερομόναχος Αναστάσιος Διονυσίου ἐκ Φουρνᾶ
«Ἅγιος Ἰωσήφ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης»
Ευλομπογιές, 2021
25 × 18,5 ἐκ.

Ίερομόναχος Άναστάσιος Διονυσίου ἐκ Φουρνᾶ
 «Άγιος Μιχαήλ τῶν Ἀγγέλων»
 Τέμπρες, μεικτὴ τεχνικὴ, 2021
 27,5 × 20,5 ἐκ.

Ίερομόναχος Άναστάσιος Διονυσίου ἐκ Φουρνᾶ
 «Άγιος Άναστάσιος ὁ ἐν Ἡπείρῳ»
 Τέμπρες, μεικτὴ τεχνικὴ, 2021
 26,5 × 17,5 ἐκ.